

GAZETA LWOWSKA.

Wychodzi z Dodatkiem codziennie, prócz świąt i niedziel. Prenumerata kwartalna miejscowym 4 zlr. 15 kr., odbierającym pocztą 4 zlr. 40 kr., insercyę optacają od wiersza w półkolumnie (drukem garmont) po raz pierwszy 4 kr. następnie po 2 kr. m. k.

Nr. 147.

Sobota 23. Czerwca 1851.

Rok gazecie 40.

Prenumerata na GAZETĘ LWOWSKĄ z DODATKAMI, na kwartał następujący od 1. lipca do ostatniego września r. b.

We Lwowie odbierając wynosi 4 zlr. 15 kr.

Przesyłką na prowincyę 4 zlr. 40 kr.

Szanowni Abonenci przesyłając franco wymienioną przedpłatę 4 zlr. 40 kr., raczą dołączyć nadto 3 kr. jeżeli żądają kwitu. Dominia zaś Magistraty i wszelkie Władze, iż nie przyjmują nie frankowanych listów dodają w tym przypadku jeszcze tyle ile przesłanie kwitu na ich odległość wyniesie.

Adres: Do Redakcyi Gazety Lwowskiej — Ulica Ormiańska Nr. 347.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austriacka. — Hyszpania. — Anglia. — Francya. —
— Włochy. — Niemce. — Wiadomości handlowe.

Monarchya Austriacka.

Rzecz urzędowa.

Lwów, 21. czerwca. Przy mającym nastąpić wystąpieniu dyrektora galicyjskiej komisji dla egzaminów gimnazyalnych Dra. *Karlmana Tangla* ze służby w tej prowincyi, poroczono kierunek wspomnianej komisji c. k. radcy i radcy szkolnemu Drowi *Stroniskiemu* jako zastępcy, co się niniejszém podaje do wiadomości publicznej.

Sprawy krajowe.

(Litografowana koresp. austr. o zaprowadzeniu egzaminów maturitatis.)

Wiedeń, 23. czerwca. Litogr. koresp. austr. pisze: Pomiedzy rozporządzeniami wydanymi dla uregulowania naszych szkół należy bez wątpienia do ważniejszych zaprowadzenie egzaminów maturitatis.

Wszakże z porzadku rzeczy już to wypływa, że studia fakultetowe wtedy tylko z dobrym skutkiem odbywać się mogą, jeżeli słuchacz posiada wszelkie potrzebne do tego wiadomości przygotowawcze i odpowiednie wykształcenie ogólne. Jeżeli bowiem tylko przelotnie przeszedł przez gimnazjum, jeżeli studym jego w ciągu 8 lat przygotowawczych było tylko dziełem sztuki i pamięci, wtedy niema w istocie nadziei, aby w jakikolwiek gałęzi wyższego wykształcenia mógł znaczne zrobić postępy; a przeciwnie, jeżeli nauki gimnazyalne dobrze przetrawił, wtedy można się spodziewać także pomyslnego skutku po wyższych studiach jego.

Najstosowniej jednak i najpewniej da się to osiągnąć tym sposobem, jeżeli przed rozpoczęciem studyów fakultetowych obowiązany będzie poddać się ogólnemu egzaminowi ze wszystkich gałęzi nauk gimnazyalnych. Takie powtórzenie nabytych już raz wiadomości poda mu sposobność przywłaszczyć sobie trwale to, czego się raz nauczył, i nabyć tym sposobem skombinowaną umiejętność ogólną. Ministerjum nauk uznało przeto w tych czasach za potrzebne wziąć pod ścisłą uwagę wszystkie we względzie egzaminów maturitatis zebrane rezultaty, i wydać dla przyszłego roku szkolnego kilka uzupełniających i poprawnych rozporządzeń, któremi by jak najlepiej osiągnięcie tego celu połączonego z tym rodzajem egzaminów zabezpieczone być mogło.

Podług tych rozporządzeń więc będzie egzamin maturitatis odbywać się najpierw pisemnie a potem ustnie. Pisemny egzamin przypadnie zawsze w ostatnim miesiącu roku szkolnego, a ustny w pierwszym miesiącu następnego roku. Przedmiotami egzaminu są: Język ojezysty lub naukowy, łacina, greka, matematyka, a na żądanie ucznia także jaki drugi język krajowy, wyjąwszy jeżeli język ten w ciągu roku szkolnego był przepisany dla wszystkich uczniów gimnazyalnych. Rezultat egzaminu z takiego języka ma być wciągnięty do zaświadczenia maturitatis i może wywrzeć bardzo korzystny wpływ na stanowczy wyrok o dojrzałości ucznia.

Po tém rozporządzeniu można się spodziewać, że w tej mierze nieskończy się na próżnym słowie tylko, lecz że później będzie się z słusznych powodów kłaść szczególniejszą wagę na to, aby w krajach koronnych, gdzie kilkoma mówią językami, każdy uczeń także drugiego języka krajowego dokładnie się nauczył. — Wszelako wobec nieodgadnionych kolei losu i różnorodnych przeznaczeń, oczekujących każdego studenta, byłoby wielce korzystnem nawet i w tych krajach koronnych, gdzie żyje jednorodna ludność, przywiązywać największą wagę do uczenia się kilku języków krajowych; a my jesteśmy nawet przekonani i spodziewamy się, że wolny rozsadek uczniów będzie w tej mierze iść krok w krok z intencjami naszego ustawodawstwa szkolnego. Świadcstwa maturitatis mają podług wyraźnego postano-

wienia odnośnych rozporządzeń przedstawiać jak najdokładniejszy obraz wykształcenia ucznia, a zarazem służyć i później także do ocenienia jego dalszych postępów w naukach.

Stosownie więc do tego będą ich pojedyncze rubryki przy dokładnem oznaczeniu stosunku wykształcenia jak najściślej układane.

Czy ucznia należy uważać za zdolnego do rozpoczęcia studyów fakultetowych, to zawisło od ogólnego rezultatu jego egzaminów; wtedy uznany będzie za zdolnego, jeżeli okaże tyle wiadomości w szczególnych przedmiotach egzaminu i taki stopień formalnego wykształcenia, że zdolność jego do rozpoczęcia z korzyścią studium fakultetowego żadnej wątpliwości już podpadać nie będzie. Oprócz tych postanowień powiedziano tam także, że hystorya naturalna, której przyjęcie do rzędu przedmiotów egzaminowych dawniej już zapowiedziano, nateraz niestanowi jeszcze przedmiotu dla egzaminu maturitatis, lecz w przyszłym roku bez dalszej zwłoki pomiędzy przedmioty naukowe policzoną zostanie. Nadto postanowiono także na przyszły rok zwracać większą uwagę jeszcze na wypróbowanie ogólnej umiejętności, jako na właściwy cel egzaminów maturitatis.

My z naszej strony oddajemy wszelką pochwałę tym postanowieniom i jesteśmy pewni, że jeżeli system egzaminów maturitatis należycie zrozumiany a starannie i sumiennie wykonywany będzie, nasze szkoły i nauki publiczne w ogóle bardzo znacznie się podniosą. Prawda to, że wiedza jest potęgą i żywotnym postępem, ale wiedza prawdziwa nieda się podług naszego zdania pomyśleć nawet bez gruntownego i obszernego wykształcenia ogólnego, jeżeli niema być jednostronną tylko i niepożyteczną.

(Gielda wiedeńska.)

Wiedeń, 23. czerwca. Wielkie sumy złota, srebra i dewiz, które na giełdzie są wystawione na sprzedaż, dowodzą, że obeznana z interesami publiczności rozumie znamiona czasu i chwilowem podskoczeniem cen bałamucić się nie daje. Budżet na rok 1851/2 będzie pomyslny, wydatek banknotów rządowych jest ograniczony, fundusz srebra w banku pomnaża się, pozostaje tedy tylko amortyzacya rządowych papierowych pieniędzy jako zakończenie operacyi finansowych. Pomimo to ciągle jeszcze ociąga się niejaka część publiczności z przedaniem zakopanych dukatów i cwancygierów. Doświadczenie nauczyło, że najgorsze interesa robi zwykle tylko nieobznajomiona z interesami publiczność; kupuje po najwyższym kursie, a sprzedaje po najniższym. W listopadzie 1850 należała na wekslarzy, aby kupowali srebro po 160, i zdaje się że sprawdzi drugą część doświadczenia, gdy przyniesie na sprzedaż srebro *al pari* albo najwięcej z 2—3 procentem zysku.

Chociaż kursa dewiz i komptantów były nieco wyższe zeszłego tygodnia, nizeli ostatnią razą doniesiono, jednak rzecz ta jest przemijająca, gdyż przyczyną tego było, iż zboże i bydło skupowano. Jak słyszymy, otrzymali znakomici bankiery przeszłego tygodnia znaczne przesyłki złota w sztabach i w monecie z zagranicy, szczególniej z Hamburga i Berlina, i spodziewają się jeszcze więcej; sądzimy że to zniży znowu barometer komptantów naszych. Wexle na Londyn były 12, 21; złoto 132 $\frac{1}{2}$; srebro 126. Papiery państwa były niezmiennie. Kilka mniej znacznych sprzedaży po 5 $\frac{0}{10}$ postawiły je na 95 $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{8}$; 4 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{10}$ 83 $\frac{3}{4}$. Losy z roku 1839—120 $\frac{1}{4}$, a z roku 1834—203—4.

(Kurs wiedeński z 26. czerwca 1851.)

Obligacye długi państwa 5 $\frac{0}{10}$ — 95 $\frac{9}{16}$; 4 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{10}$ — 83 $\frac{11}{16}$; — 4 $\frac{0}{10}$ — 4 $\frac{0}{10}$ z r. 1850 187 $\frac{3}{8}$; 2 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{10}$ —; wylusowane 4 $\frac{0}{10}$ —. Losy z r. 1834 —; z roku 1839 — 390. Wied. miejsko bank. 2 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{10}$ —. Akcy bankowe 1239. Akcy kolei północ. 1337 $\frac{1}{2}$. Glognickiej kolei żelaznej —. Odenburskie 122 $\frac{1}{4}$. Budwejskie —. Dunajskiej żeglugi parow. 556. Lloyd —.

Ameryka.

(Zamysły o wyprawie na Japonię.)

Przedsiębiorczy duch Amerykana zamyśla o wyprawach na Japonię, i już w Kalifornii sposobią cztery paropływy w linii do Chin a osobliwie Japonu dla wejścia w związku z tym krajem bogatym o 40 milionów mieszkańca potąd dla świata zamkniętym. Wielkie za-

miary suną się wprawdzie w początkach cieniem, jak cienie z-za skał olbrzymich; ale wyprawa na Japonię, byle tylko przyszła do skutku, skończyć się tylko może zaborem jakiejś części tamtego kraju. A co najmocniej podnieca zapalę, jest przekonanie domyślne, że wulkaniczna górzystość wielkiej wyspy Nyfon, równie tak musi być bogatą w składy podziemne złota jak Kalifornia, z którą pod jednym stopniem szerokości leży. Postanowienie to ułatwiają teraz nowo odkryte zasoby podziemne węgla, w południowej stronie koło Benicy, a w północnej nad rzeką Oregon. Snadnie zatem sprawdzić się może pomieniona wyprawa, bo Ameryka obfituje w żywy dla przedsiębiorstwa pomysły; a komu wiadomą jest wytrwałość nieugięta, praca i ruch niepowściągnięty Amerykanów, kto wie czyli nie otworzy podwoi swoich zasklepiona potąd Japonia.

Hiszpania.

(Projekt rządowy do przedłożenia Korteżom.)

Madryt, 13. czerwca. Rząd ma przedłożyć jutro Korteżom projekt ustawy przyzwalający panu J. Salamanca potrzebne sumy do wykończenia kosztem państwa kolei żelaznej z Madrytu do Alikante na Aranjuex i Albacete z ubocznią koleją do Walencji. Koszta budowlę tej ważnej linii obliczone są na 300,000,000 realów, czyli 75 milionów franków.

Odległość wynosi około 66 mil; kraj który przecinać ma ta kolej żelazna jest wszędzie równy i mało tylko potrzeba będzie pracy sztuki. Pan Salamanca płacony będzie za każdą wykończoną milę, trzechprocentowymi papierami, albo otrzyma za całą kolej wartość nominalną 750 milionów realów. Tymczasowo będzie linia miała tylko jedną drogę po za stacyami, lecz później wybudują drugą. Pan Salamanca zapewnia, że kolej żelazna dopiero za trzy lata będzie mogła być użytą do jazdy.

Rząd przedłoży jutro Korteżom projekt uregulowania długu. — Jeżeli komisya będzie ukonstytuowana w duchu rządowym, wtedy izba będzie mogła wysłuchać sprawozdanie komisji między 20. a 24. b. m., a gabinet się spodziewa, że projekt będzie mógł być wotowany w pierwszych dniach lipca.

(Ind.)

(Posiedzenie izby deputowanych.)

Madryt, 14. czerwca. Dziś oczekiwano tu gwałtownej dyskusji na posiedzeniu izby deputowanych. Z porządku dziennego przypadła obrada nad wnioskiem Manuela de Bermudez de Castro, lecz odroczone ją do jutra, bo wspomniany wniosek wytoczył gwałtowny spór nad kwestyą, czy ministerjum może przedłożyć zgromadzeniu powtórnie taką ustawę pod obradę, którą ostatnia izba deputowanych już przyjęła, a nad którą senat nieobradował jeszcze. — Przy odejściu poczty nieskończyła się jeszcze ta dyskusya i potrwa pewnie dość długo. Wniosek Manuela de Bermudez de Castro jest następującej treści: „Upraszamy izbę deputowanych, aby oświadczyła, że ministerjum niewykonano wszystkich części programu swego, i aby zganila postępowanie ministerstwa podczas ostatnich wyborów.“

(Gaz. Pr.)

Anglia.

(Rozprawy w izbie niższej. — Wiadomości bieżące.)

Londyn, 19. czerwca. Wczorajsze posiedzenie izby niższej nie zawierało nic ciekawego dla zagranicy; zajmowano się na niem dyskusyą nad bilem względem przeniesienia targowicy bydła z Londynu na jedno z przedmieść, ponieważ położenie obecne tej targowicy w ludnej dzielnicy Smithfield jest przyczyną licznych nieszczęść. Bil przyjęto mimo opozycji deputowanych, będących oraz członkami rady miejskiej Londynu. — Pan *Labouchere* odpowiadając na interpelację lorda *Naas* oświadczył, że rząd niema zamiaru przedłożyć w ciągu obecnej sesji projekt ustawy względem najlepszego środka zapobieżenia nieszczęściom na statkach parowych i kolejach żelaznych.

— Hrabina Neuilly, księżna Orleańska, księżę i księżna Joinville odwiedzili wczoraj księżnę Kent w Clarence House.

— Nadchodzi czas, w którym liczba ciekawych zwiedzających wystawę niesłychanie się powiększy. Policya przygotowuje już nowe regulamina i nowe środki porządku, aby zapewnić ogromnemu napływowi zwiedzających wszelką łatwość, i zapobiedz zarazem wszelkim wyniknąć mogącym wypadkom. We wtorek o 6 godzin wieczór liczone niemniej jak 67681 osób, które zwiedziły tego dnia pałac kryształowy. Między dwunastą a drugą godziną z południa natłok był tak wielki, że się trudno było przecisnąć do nawy i transeptu. Do tego gorąco było niesłychane.

Wiele było ludzi z prowincyi a ogromna liczba przybyła południowo-zachodnią koleją żelazną. 300 małych pensjonistów z jednego z londyńskich instytutów dobroczynności „Ochrony sierót,“ zwiedziło także pałac kryształowy.

Spodziewać się można, że kolejami żelaznymi przybędą masy ciekawych; sama południowo-zachodnia obowiązała się wysłać w przeciągu miesiąca lipca 1,600,000 osób na wystawę. Łatwo przeto być może, że wkrótce zobaczymy dziennie 100,000 osób w pałacu kryształowym.

Brylant Koh-i-Noor wystawiono znowu na światło słońca w złotej klatce, ponieważ nie uznano za stosowne promienie gazu i otoczenie karmazynowe, raz, że to nie niedodaje do blasku kamienia, a powtóre, że natłokokoło niego znacznie powiększał odpowiedzialność policyi.

— Dziennik *New-York-Herald* donosi z Washingtonu, że rząd francuski zamysła wnieść do rządu stanów zjednoczonych reklamacyę względem sumy 3,000,000 franków za towary skonfiskowane w San-Francisco pod pozorem przekroczenia ustaw cłowych.

— 20. czerwca. Izba niższa zajmowała się na wczorajszym wieczornym posiedzeniu dyskusyą nad mocyą pana Heywood względem zniesienia atestatów z religii wymaganych do przyjęcia na wszelkie, według którego, jak jeden z członków zrobił uwagę, młodzi ludzie 18letni obowiązani są oświadczyć swoje przystąpienie do 39 artykułów wiary religii anglikańskiej, względem których nawet członkowie duchowieństwa nie są w zupełnej zgodzie.

Lord John Russell wystąpił przeciw mocy, a gdy przyszło do głosowania, niebyło dostatecznej liczby członków w zgromadzeniu; propozycya więc poszła ad acta.

(Ind.)

(Wiadomości potoczne z Londynu.)

Londyn, 19. czerwca. Wczoraj przybył do pałacu Buckingham król belgijski z odwiedzinami do królowej Wiktoryi. Towarzyszyli Jego król. Mości księżę brabancki, hrabia Flandryi i księżniczka Charlotte.

— Księżę Wellington wyprawił wczoraj w Apsley House zwyciężny swój bankiet na cześć bitwy pod Waterloo, na którym znajdował się księżę Albert i liczne grono znakomitych osób.

— Wczorajsze posiedzenie izby niższej było poświęcone rozprawom o bilu względem roboty niedzielnej; wniosek ku zakładaniu komitetów domowych odrzucono 77 głosami przeciw 42. W końcu przyjęto na posiedzeniu komitetowem wszystkie punkta ustawy względem właścicieli gruntów i dzierzawców.

— Temi dniami przywieziono tu piękny egzemplarz męskiego Urangutanga w podarunku od gubernatora w Singapore dla londyńskiego ogrodu zoologicznego; samica umarła w drodze.

— Liczba wczorajszych gości w pałacu wystawy była prawie taka sama jak dniem przedtem, i chociaż powietrze było dość nieprzyjemne, przecież przybyło około 60—70,000 ludzi. W ostatnich dniach zawinęło tu kilka statków parowych z Ameryki, na których przybyło po kilkaset pasażerów dla zwiedzenia wystawy. Także i z kontynentu przybywa teraz bardzo wiele gości. Domy zajezdne w Dower mają wielkie dochody. Tak znaczny napływ cudzoziemców spowodował tutejsze towarzystwo: „*Interpreter-Society*“ postarać się o tłumaczy, którzyby cudzoziemcom wszystkie osobliwości londyńskie w języku ojczystym objaśniać mogli. Także i królewska komisya powzięła zamiar trzymać w pogotowiu biegłych przewodników, którzyby gościom ułatwiali poznanie wszystkich artykułów wystawy. Lecz dotychczas zgłosiło się tylko kilku zdolnych do tego ważnego zatrudnienia.

(G. Pr.)

Francya.

(Depesza telegraficzna.)

Paryż, 21. czerwca. Dzisiaj złożono w biurze zgromadzenia narodowego pierwsze petycje Paryżkie; petycje za rewizyą miały 27,000, a za zniesieniem ustawy z dnia 31. maja 20,000 podpisów. Wniosek względem przedłużenia ustawy o klubach na jeden rok przyjęto znaczną większością, a poprawkę, ażeby wolność zborów przywrócono na 40 dni przed powszechnymi wyborami, odrzucono większością 110 głosów. Komisya dla rewizyi zamknęła ogólną dyskusyę i przystąpiła do sprawdzania złożonych petycji.

(Posiedzenie izby prawodawczej z d. 20. czerwca. — Wiadomości bieżące.)

Paryż, 20. czerwca. Na dzisiejszym posiedzeniu zgromadzenia narodowego złożono 23 członków większości petycje o rewizyę konstytucyi żądając po części zarazem przedłużenia władzy prezydenta republiki, a trzech członków lewej strony złożyło petycje przeciw ustawie z dnia 31. maja. Następnie przedłożył *Vatimesnil* sprawozdanie o nowej ustawie gminnej jako pierwszemu części wielkiej organicznej ustawy administracyjnej, którą dziś razem z pochwałą ustawy z dnia 31. maja w wydziale po ostatniej żywej debacie przyjęto większością 16 głosów przeciw 11. Kwestya czyli jest lepiej zatrzymać dotychczasowe prawne ograniczenia karczowania lasów prywatnych, albo oswobodzić lasy prywatne przynajmniej w równinach położone, tak jak każdą inną własność, zajmowała dziś wyłącznie zgromadzenie narodowe, które się w końcu oświadczyło za zatrzymaniem dotychczasowego prawodawstwa, poczem zamknięto posiedzenie.

— *Monitor* donosi: Dwie deputacje departamentu Charente Inferieure wysłane do Paryża przy sposobności otworzenia kolei żelaznej z Paryża do Poitiers, miały zaszczyt być przedstawionemi prezydentowi republiki we czwartek rano 19. czerwca. Deputacje te składały się z członków rad gminnych z La Rochelle i Saintes; obydwie wynurzyły prezydentowi republiki radość, jakaby przejęte były reprezentowane przez nich ludności, gdyby raczył udać się pomiędzy owych wyborców, którzy pierwsi głosami swojemi przywrócili drogię ojczyźnie synowca cesarza. Prezydent republiki wrzeszczony przedłożoną mu prośbą wyraził żal swój, że tej prośbie w tej chwili zadość uczynić niemoże, zobowiązał się jednak uiszczyć później z długu, który jak sam oświadczył jest długiem jego wdzięczności i jego serca.

— Minister spraw zagranicznych p. Baroche miał wczoraj konferencyę z panem Garibaldi, nuncyuszem papieskim, który mu doręczył notę swego rządu. Słychać, że w Rzymie niebardzo są kontenci z generała Gemeau, ponieważ zbyt dyktatorycznie sobie postępuje.

Zapas gotowizny w banku francuskim pomnożył się w Paryżu znowu blisko o 5,000,000, na prowincyi zaś ubyło $\frac{1}{4}$ miliona. Disconto pomnożyło się w Paryżu o 200,000 franków, na prowincyi zaś ubyło go o $\frac{1}{2}$ miliona; pierwsze wynosi 38,388,456 fr., drugie 67,348,821 fr. Będące w obiegu banknoty pomnożyły się w Paryżu o $\frac{1}{2}$ miliona, a zmniejszyły się w bankach filialnych o 200,000 fr. Bieżący rachunek skarbu państwa, który się powiększył o półtrzecia miliona, wynosi teraz 119,838,054 fr. Cały zapas gotówki wynosi obecnie 592 $\frac{1}{4}$ milionów, podczas gdy za 512 milionów banknotów jest w obiegu.

Włochy.

(Traktaty handlowe przedmiotem rozpraw dziennych.)

Florenca, 13. czerw. Zawarte niedawno w Turynie traktaty handlowe tak angielski jak i zmodyfikowany z niemieckim związkiem cłowym są i tutaj obfitym przedmiotem rozpraw. Upatrują mianowicie w traktacie z niemieckim związkiem cłowym, wzajemne dążenie stawienia równowagi usiłowaniami austriackim ku wciągnięciu państw włoskich w swój związek handlowy i cłowy. Dlatego też zwracają tu wielką uwagę na nowe plany Piemontu względem połączenia kolei żelaznej z Szwajcaryą, a przeto z jednej strony z Francją, z drugiej zaś z południowo-zachodnimi Niemcami. Uznają tu jak wielkiej wagi jest ta kwestya dla handlu kontynentu sardyńskiego a przytem dla reszty Włoch, gdzie wzajemny interes ściślej jest połączony, niżeli się na pierwszy rzut oka wydaje. Sposób, w jaki tutejsze liberalne dzienniki traktują o kwestyach kolei żelaznej, spowodował dzienniki wiedeńskie do utrzymywania, że artykuły zawarte w dzienniku *Statuto* pochodzą z pióra Piemontczyka popierającego wszelkimi siłami interesa angielskie. To zaprzeczają tu i zapewne słusznie; wszakże także od roku 1848 znajdzie się w Toskanii nie jeden, co więcej jest skłonny bronić interesów Piemontu aniżeli Toskanii. Zawsze jednak uwagi godną jest rzeczą, że podczas gdy w Florencyi i Liwornie takie się objawiają opinie, z Genuy przeciwnie odzywały się głosy za projektami austriackimi. Sprzeżności wszelkiego rodzaju w dzisiejszych Włoszech tak są liczne i wybitne, że czasami trudno się zorientować. Spokój nie był już zakłócony, ale usposobienie wcale się nie polepszyło. Marchese F. Bartolommei, od którego wyszło podanie do prefektury o pozwolenie odprawienia żałobnego nabożeństwa za poległych w maju 1848, został na jedną z swoich wól skonfinowany.

(A. Z.)

(Opinia publiczna w sprawie postępowania Francuzów.)

Rzym, 10. czerwca. Chociaż żadne nowe demonstracje publiczne niezaburzyły już spokojności, jednak panuje w wyższych kołach towarzystwa pewny niepokój i obawa przyszłości, a to tak dalece, że w każdej chwili mają się w pogotowiu do ucieczki. Hrabia Reyneval i hr. Gemean usiłują wszelkimi sposobami zabezpieczyć papieża i rząd, utrzymując: że po nskuteczniom rozbrojeniu, aresztacych i wydaleniu wojsk rzymskich uspokoi się ludność zupełnie, i że już żadnych rozruchów obawiać się nie należy. Większa jednak część radców rządowych innego jest zdania, chociaż zresztą oddaje zupełną sprawiedliwość postępowaniu wojsk francuskich. Wiadomo też jest dostatecznie, że mimo wzorowego zachowania się oficerów i mimo chwalebnej karności żołnierzy francuskich w służbie i w szeregu — żołnierz ten wszelakoż nie powściąga swej republikańskiej propagandy po ulicach i szynkowniach. Sądzą przeto, że rząd francuski najlepiej jeszcze przysłużyłby się spokojowi Europy, gdyby po zburzeniu ostatnich ostępów włoskiej rewolucyi w Rzymie odwołał wojska swe napowrót, które dają tylko potuchę anarchystom, a ludność rzymską wstrzymują od dawnego zwyczaju zachowania się spokojnego i oddawania czei obrzędem religijnym.

Siedmiu rzymskich żołnierzy, którzy się mocno skompromitowali w ostatniej na wojsko francuskie napaści, skazał francuski sąd wojenny jak wiadomo na śmierć. Uderzyło to mocno, że obca władza uwięziła te indywidualia, sama sądziła winowajców według francuskiego kodeksu wojskowego i wymierzyła na nich karę, jakiej wprzódy nigdy w Rzymie nie ogłaszało. Wprawdzie rozmaite rozporządzenia komendantów obcych wojsk okupacyjnych zagrażają karą rozstrzelania za tajenie broni i rozboje, wszelakoż do tej kategorii nie odnosi się bynajmniej sądzony obecnie wypadek między krajowymi a francuskimi żołnierzami, zwłaszcza że tak z tej jak i z owej strony dopuszczono się moralnych poduszczeń i wyzywani. Siedmiu więc indywidualiów tych uległo surowości francuskich praw wojskowych nieogłoszonych nigdy przedtem w Rzymie.

Ostatnimi dniami wydano przeszło tysiąc paszportów dla obcych i dla mieszkańców z prowincyi, zostających tu bez żadnego zatrudnienia. Ostrożność ta stała się konieczną, bowiem znaczna liczba niezatrudnionych tych osób nadużywała praw gościnności w Rzymie ze szkodą publicznej spokojności i porządku. — Mianowanie kardynała Clementi apostolskim nuncyuszem w Meksyku zostało jak się zdaje odłożone na później. Nadzwyczajny poseł republiki Bolivia, generał Santa Cruz, odjechał do Paryża, podpisawszy wprzód konkordat zawarty między rzymską kurją a rządem swoim.

(Rozporządzenia finansowe.)

Rzym, 12. czerwca. Rząd papieżki oznajmił w datowanym z dnia 10. b. m. a wczoraj publikowanym rozporządzeniu, że przez sprzedaż bowych obligacyi długu państwa dla amortyzacyi pieniędzy papierowych zmniejszyła się masa papieru aż na 3,710,000 skudi, (na początku restauracyi wynosiła nieco mniej jak 7 milionów.) Na umorzenie tej reszty będą użyte, tak opiewa notyfikacya, przytoczono-

ne w dawniejszym rozporządzeniu z 27. lipca 1850 środki, to znaczy, będzie rozpisana pożyczka przymusowa dla pokrycia 5 milionów obligacyi długu państwa, a na umorzenie reszty niemal dwóch milionów będą podwyższone taksy stępu i rejestru. Znajdujące się jeszcze w obiegu pieniądze papierowe będą ściągnięte a nowe pod nazwą *Boni di surrogazione* wydane, już dla oznaczenia dokładnie sumy znajdującego się jeszcze w obiegu papieru, już dla ściągnięcia z cyrkulacyi znacznej masy fałszywych banknotów. Na zapowiedzenie pożyczki przymusowej oburza się majetna klasa, słysząc nawet, że od właścicieli dóbr będą wybierać jeszcze za dwa miesiące dochodowy podatek gruntowy, a że w ciągu tego roku już było podwyższenie, więc w roku 1851 zamiast za 12 zapłaca obywatele za 16 miesięcy podatek. Również wejść w rzeczywistość rozpisane od dawna taksy na handel i rękodzieła, na kunszt i wolne profesye w ogóle. Prawda iż rząd zmuszony jest wszelkimi sposobami szukać pieniędzy, gdyż niedostatek jest wielki i z każdym dniem wzrasta kłopot opędzenia najnaglejszych wydatków.

Niemce.

(Stosunki niemieckiego związku.)

Dotychczas starano się zaprzeczyć, że sejm związkowy będzie wywierać bezpośredni wpływ na prawodawstwo państw pojedynczych. Dziennik *V. Z.* przyznaje już dzisiaj, że będą zaprowadzone powszechne normy, do których się w głównych zarysach mają stosować ustawy o druku we wszystkich państwach związkowych. Wszelako zdaje się, że namienione normy tyczą się szczególniejszemi modyfikacyi ustaw o druku w małych państwach, gdyż wydane w większych niemieckich państwach przepisy uważają za dostateczne. Oprócz tego zamierzają także przez powyższe przepisy zaprowadzić wzajemność wszystkich niemieckich państw związkowych pod względem ukarania przestępstw druku, aby przeto zapobiedz omijaniu prawa ze strony autorów, a to w ten sposób, aby sądowe ściganie autora i wtedy zapewnionem było, jeżeliby autor karygodne przestępstwo druku, nie w swęj własnej ojczyźnie, lecz w jakim innem niemieckim państwie związkowym popełnił.

(Obrady nad flotą niemiecką, kwestya kurheska i szlezwigo-holsztyńska.)

Frankfurt, 16. czerwca. Ostatnimi dniami a mianowicie na przedostatnim posiedzeniu zajmowało się zgromadzenie związkowe kilkoma nagłaciami kwestyami. Przed innemi zastanawiano się nad kwestyą zatrzymania lub sprzedaży floty niemieckiej. Rząd hannoverski podał obszernie dobrze wypracowane memorandum, w którym proponuje zatrzymanie floty niemieckiej ku obronie niemieckich państw wybrzeżnych, żąda jednak poprzednio rozstrzygnięcia kwestyi prawnej, czyli związek niemiecki ma prawo uznawać za swoją własność marynarkę utworzoną pod ministerstwem rzeszy. Prusy proponują mianowanie komisji z pięciu członków do rozpoznania kwestyi, czyli niemiecka flota ma być zatrzymana lub nie, a w razie przeciwnym ma też komisya wysłuchać ze strony niemieckich państw wybrzeżnych warunki, pod którymi nabyć chcą flotę niemiecką, która naturalnie nie powinna przejść w posiadanie obce. Propozycyę tę przyjęto. — Kwestyę kurheską poruszyło poselstwo prezydyałne (ministerjum kurheskie podało jak wiadomo niedawno do wiedeńskiego gabinetu obszerny memoriał o stosunkach kurheskich, lecz propozycyę w tym memoriale zawarte niepochwali zapewne bezwarunkowo ani gabinet wiedeński, ani zgromadzenie związkowe). Przedewszystkiem na to uwagę zwrócić należy, że cywilny komisaryat związkowy oświadcza, iż przy terażniejszym położeniu Hesyi elektoralnej niejest w stanie przedłożyć obszernego sprawozdania o tamtejszych stosunkach i t. p., a zgromadzenie związkowe nieważnie kwestyi kurheskiej pod stanowczą dyskusyę, dopóki to sprawozdanie niezostanie przedłożone. Zgromadzenie związkowe nabyło wszakże już przekonania, że konstytucya kurheska mianowicie w ogólnym niemieckim interesie musi być zmieniona, a gdy to nastąpi, ma rząd kurheski użyć środków pojednawczych. Również i w sprawie holsztyńskiej nieotrzymało zgromadzenie związkowe sprawozdania komisaryatu związkowego, jednak ma już z tej strony zapewnienie, że rząd znowu wrócił na stanowisko, jakie zajmował przed wybuchem wojny między księstwami a koroną duńską. Na mianowanie komisji z trzech duńskich i trzech holsztyńskich członków zgadza się zgromadzenie, ściśle się jednak trzymać będzie stanowiska historycznego prawa i zapobiegać każdemu nadużyciu ze strony Danii, zostawiając zresztą dalsze załatwienie na podstawie zawartych już z Danią stypulacyi pokoju, obydwoim pośredniczącym mocarstwom niemieckim, Austrii i Prusom.

Do wspomnionego wydziału zgromadzenia związkowego ku rozpoznaniu kwestyi, czyli flota niemiecka ma być zwinięta lub nie, wybrano posłów związkowych Anstryi, Prus, Hanoweru, Bawaryi i jednego posła miast wolnych. — Poseł prezydyałny hr. Thun odjechał dnia 14. b. m. do Johannisberg dla odwiedzenia księcia Metternicha.

(Allg. Ztg.)

(Rewolucyjna propaganda.)

Drezdno, 21. czerwca. Dziennik drezdeński ogłosił dzisiaj znalezione dokumenta u przytrzymanego w Lipsku czeladnika kra- wieckiego Piotra *Nothjung*, dające wyjaśnienia o zabiegach demokratyczno-socjalno-komunistycznej propagandy. Odkrycie to spowodowało przytrzymanie Dra Bürgera w Dreźnie i Dra Beckera w Kolonii, którzy wespół z niejakim Roesnerem stali na czele komunistycznego związku i nowo utworzonej zwierzchności centralnej. Zamiarem tego „komunistycznego związku“ jest: „przeprowadzenie wszel-

kiemi sposoby propagandy i politycznej walki, rozwiązanie dawnego społeczeństwa, moralne, polityczne i ekonomiczne oswobodzenie proletariatu i skuteczenie komunistycznej rewolucji. Związek staje na czele i w interesie powszechnego ruchu proletariatu, i usiłuje zjednoczyć i zorganizować wszystkie rewolucyjne siły proletariatu; jest tajny i nieustający, tak długo pokąd rewolucja proletariatu nie będzie zupełnie dokonana." (Br. Z.)

(Adres do Jego król. Mości.)

Drezno, 21. czerwca. W Meissen podpisało temi dniami 300 osób ze wszystkich stanów dziękczynny adres do króla za ogłoszony niedawno król. akt ułaskawienia dla tamtejszych więźniów majowych. Adres ten oddała przedwczoraj deputacja złożona z członków rady miejskiej i tamtejszego zgromadzenia deputowanych miejskich prezydentowi ministerstwa, ministrowi państwa, doktorowi Zschüßki, z prośbą, aby go doręczył królowi. Jakoż tego samego dnia jeszcze złożył go wspomniany minister w ręce Jego Mości króla. (G. Pr.)

(Izba deputowanych.)

Sztutgarda, 18. czerwca. Na dzisiejszej sesji izby deputowanych przedłużono 66 głosami przeciw 15 stosownie do życzenia rządu podatki znowu na cztery przyszłe miesiące prowizorycznie. — Na wniosek pana Nötter wyraziła większa część członków izby powstaniem z krzesła sympatię dla szlezwigsko-holsztyńskiego i kurheskiego szczepu. Tok dotychczasowych obrad izby był bardzo spokojny; ale w przyszłych dniach można się zważyć z debat spodziewać, gdyż jeszcze przed odcroczeniem przyjdzie pod obrady kwestya o znaczeniu praw zasadniczych.

Zamek Johannisberg, 18. czerwca. Jej królewiczowska Mość księżna Cambridge przybyła tu dziś w południe w odwiedziny do JO. księcia Metternicha; również przyjechała tu wizytą Jej królów. Mość owdowiała księżna Nassau. Księżę Metternich zabawi kilka miesięcy w zamku Johannisberg.

(Kurs giełdy frankfurtskiej z 21. czerwca.)

Metal. austr. 5 $\frac{1}{2}$ % — 75 $\frac{7}{8}$; 4 $\frac{1}{2}$ % —. Akcje bank. 1174. Sardyn. 35 $\frac{5}{8}$. Hiszpańskie 3% — 35 $\frac{5}{16}$. Polskie 500 L. 84 $\frac{3}{8}$.

(Kurs giełdy berlińskiej z 23. czerwca.)

Dobrowolna pożyczka 5% — 106 $\frac{1}{4}$. Obligacje długu państwa 87. Akcje bank. 96 $\frac{3}{4}$. Polskie listy zastaw. 94 $\frac{1}{2}$. Polskie 500 L. 83 $\frac{1}{2}$. 300 L. 143 $\frac{3}{4}$. Frydrychsдоры 13 $\frac{1}{12}$. Inne złoto za 5 tal. 8 $\frac{1}{3}$. Austr. banknoty —.

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe Lwowskie)

Lwów, 27. czerwca. Wysokie ceny foraliów, które się od 14 dni utrzymywały, na dzisiejszym targu nagle i znacznie się zniżyły, pszenica spadła o 1r.30k., owies o 1r.35k., kartofle tańsze o 1r.30k. i drzewo bukowe także o 1r.30k.; żyto spadło o 18k., siano o 27k.; hreczka zaś podniosła się o 11k.; — jęczmień, sosnowe drzewo i słoma, równie jak krupy, mąka, piwo, wódka, masło, łój i wołowina w cenach z poprzedzającego targu. — Sprzedawano dziś: korzec pszenicy po 19r.30k.; żyta 17r.7k.; jęczmienia 14r.; owsa 9r.40k.; hreczki 14r.41k.; kartofli 7r.30k.; — cetnar siana kosztował 2r.46k.; okłotów 2r.5k.; — za sąg drzewa bukowego płacono 24r.30k., sosnowego 20r. w.w.

(Ceny targowe w obwodzie Samborskim.)

Sambor, 20. czerwca. Według doniesień handlowych płacono na targach w Samborze, Drohobyczu i Komarnie w pierwszej

Zapowiedziane zgromadzenie towarzystwa gospodarskiego wczoraj, zaszczytliwi obecnością swoją reprezentanci Towarzystwa agromicznego krakowskiego, JW. hr. *Dzieduszycki* i JP. *Chromy*, a wiedeńskiego w zastępstwie JP. *Reisinger* dyrektor instytutu technicznego we Lwowie, P. prezes Towarzystwa JO. księżę *Sapieha* powitał Szanownych Gości imieniem zgromadzenia, poczem JW. hr. *Kazimirz Krasicki*, zdał sprawę z czynności komitetu w zeszłym półroczu, a następnie odczytali rozprawę JP. *Lipowski* nad ustaleniem brzegów Wisły, P. *Lipiński* o wytypowaniu owadu niedźwiadkiem zwanego. Po rozprawach przystąpiono do rozbiórki pytań następujących:

- 1) W niektórych okolicach kraju naszego orzą przy uprawie roli w zagony, jedną połowę zagony w jesieni (na okraczkę) uzupełniając orkę drugiej połowy na wiosnę. Przy jakich to własnościach i położeniu gruntu, zboże w takiej uprawie siane być może? jakie z tej uprawy okazały się dogodności i przy których okolicznościach?
- 2) Po wielu latach w różnych glebach może powracać w jedno i toż samo miejsce koniczyna, bez obawy umniejszenia zbiorów oziminy lub jarzyny w koniczyskach zasianej?

połowie bieżącego miesiąca w przecięciu za korzec pszenicy 23r.30k. — 24r.—21r.; żyta 17r.15k.—16r.30k.; jęczmienia 13r.30k.—14r.—13r.; owsa 7r.45k.—8r.—8r.; hreczki 0—12r.30k.—12r.; kukurudzy 16r.—15r.—0; kartofli 8r.30k.—6r.—7r. Za cetnar siana 3r. 20k.—2r.30k.—4r.10k. Sąg drzewa twardego kosztował 17r.30k.—13r.30k.—20r., miękkiego 12r.30k.—11r.30k.—12r.30k. Funt mięsa wołowego sprzedawano po 12k.—10k.—9k. i garniec okowity po 3r.45k.—4r.48k.—4r. w. w. Nasienia konicza i wełny nie było w handlu.

Kurs lwowski.

Dnia 28. czerwca.

	gotówką		towarem	
	złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski . . . . . mon. k.	5	50	5	55
Dukat cesarski . . . . . " "	5	56	6	—
Półimperyal zł. rosyjski . . . . . " "	10	10	10	14
Rubel śr. rosyjski . . . . . " "	1	58	1	59
Talar pruski . . . . . " "	1	50	1	52
Polski kurant i pięciozłotówk. . . . . " "	1	28	1	29
Galicyskie listy zastawne za 100 złr. . . . . " "	86	43	87	13

(Kurs wekslowy wiedeński z 25. czerwca.)

Amsterdam 172 $\frac{1}{2}$ p. 2. m. Augsburg 125 $\frac{1}{4}$ l. uso. Frankfurt 124 $\frac{1}{4}$ l. 2. m. Genua 145 $\frac{1}{2}$ p. 2. m. Hamburg 184 $\frac{1}{4}$ l. 2. m. Liworna 123 $\frac{3}{4}$ l. 2. m. Londyn 12-14. l. 2. m. Medyolan 124 $\frac{1}{5}$. Marsylia 147 $\frac{1}{4}$ l. Paryż 147 $\frac{1}{4}$ l. Bukareszt —. Konstantynopol —. Agio duk. ces. —.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 27. czerwca

Hr. *Krasicki Maciej*, z Przemyśla. — Hrabina *Golejowska Helena*, z Stanisławowa. — PP. *Dulski Edward*, z Brzeżan. — *Staszewski Teofil*, z Wzdowa. — *Papara Jęrzy*, z Krakowa. — *Radziejewski Edward*, z Dytkowic. — *Lenkiewicz Edward*, z Kolomyi. — *Brześciński Bronisław*, z Dobromila. — *Skrzydłowski Ignacy*, z Strzyżowa. — *Gnoiński Aleksander*, z Krasny. — *Torosiewicz Michał*, z Poltwi. — *Malczewski Stanis.*, z Stojów. — *Hausner Wincenty*, z Brodów.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 27. czerwca.

Hr. *Hordegg*, jen. kawal., do Czerniowic. — Hr. *Starzeński Leopold*, do Dytkowic. — Hr. *Cetner Eugeniusz*, do Mościsk. — PP. *Witkowski Tadeusz*, do Soroki. — *Osmulski Władysław*, do Góry-kalczycowskiej. — *Kochanowski Antoni*, do Niemirowa. — *Szawłowski Ludwik*, do Zadwórza. — *Jędrzejowicz Maksymilian*, do Zniatyna. — *Dobrowolski Wincenty*, do Przybylec. — *Kozicki Hipolit*, do Bilic.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 27. czerwca.

Pora	Barometr wmierzwied. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Sredni stan temperatury do g. 6. zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6 god.zr.	28 1 0	+ 10°	+ 16°	zachodni	pochm. deszcz
2 god.pp.	28 0 6	+ 15°	+ 8°	"	pochm. ☉
10 g. w.	28 0 4	+ 8°	"	"	pogod. "

TEATR.

Dzisiaj: przedstawienie niemieckie: na dochód JP. *Adeli Beckmann*: „*Die Kunst Frauenherzen zu gewinnen*,” oder: „*Gentil Bernard*.”

- 3) Pod jakimi okolicznościami sprawa gruntów koszarami owczemi może być z korzyścią używana?
- 4) Czy używano u nas, jakim sposobem i z jakim skutkiem, leczenia zimną wodą bydła rogatego na księgosusz?
- 5) Czy pora roku, w której się rodzą cielęta, ma wpływ na dalsze ich wykształcenie się i usposobienie do chorób którym ulegają, lub też czy przy wyborze pory ocielenia tylko względy ekonomiczne na uwadze mieć należy?
- 6) Jakie skutki sprawiły środki zaradcze w nowszych czasach w kraju naszym używane na wygubienie nader szkodliwych owadów leśnych?

Dzisiaj zrana, dalszy tok spraw gospodarskich, a pod wieczór o godzinie szóstej, przystąpi dziewięciu mianowanych członków Tow. gosp. wspólnie z komitetem do obioru sędziów wystawy bydła i narzędzi gospodarskich.

Pojutrze w poniedziałek (30) czerw. odbywać się zacznie jak roku zeszłego przy ogrodzie jezuickim: wystawa bydła, owiec, nierogacizny i narzędzi gospodarskich.

Do dzisiejszej Gazety dołączony jest Dodatek Tygodniowy Nr. 26.